

ДУХОВНАТА ВОЙНА И ВОЙНИТЕ НА ИЗРАИЛ

Едва ли има друга книга в човешката история, освен Библията, в която да отделя толкова място на войната и да разкрива нейните духовни основи. Първата война, за която споменава Свещеното Писание е духовна, а нейното начало е поставено много преди сътворението на видимия свят. За тази война се споменава на различни места в библейските книги. Книга Откровение – 12:7-10 говори за **„война на небето”**, в която архангел Михаил и неговите ангели воюват със змея и ангелите му. В резултат на тази война **„големият змей, древният змей, наричан дявол и сатана, който маме цялата вселена”** е свален на земята, а заедно с него и ангелите му. Тази „междузвездна война” е битка между Божиите ангели, в лицето на архангел Михаил, който се счита за пазител и на Божия народ – Израил, и **„змея”** – Божият враг, наричан сатана или дявол. Окончателната победа от тази битка е за Бога и Неговите ангели, а сатана е свален от небето. Подобно на първата човешката двойка, и Денница – падналият ангел, не може да остане на мястото, където пребивава и бива **„свален”** като естествена последица от неговото духовно падение – те **„не устояха, и за тях се не намери вече място на небето”** (Откр. 12:8).

Гордостта е причината за падението на Денница, като това е много добре изяснено от пророк Исаия – **„Гордостта ти е свалена в преизподнята, с всичкия ти шум... Как падна ти от небето, деннице, сине на зората!... А в сърце си думаше: ще възляза на небето, ще издигна престола си по-горе от Божиите звезди и ще седна на планината в събора на боговете....ще възляза в облачните висини, ще бъда подобен на Всевишния”** (Ис. 14:11-14). Свален на земята, сатана осъществява своите коварни планове против Бога предимно чрез влиянието си над владетелите на този свят, като те стават образ на неговата богоборческа същност. Срещу тези светски владетели богоизбраният народ Израил води най-често води войни, като причините за тях са в основата си духовни.

Реално погледнато на библиеската сцена воюват Бог и дявола чрез своите ангели и човека. В тази битка и двете страни проявяват качества, характерни за тяхната същност. Дяволът е богоборец. Неговото име е **„сатана”** – т.е. „противник”, **„луцифер”** (лат.) – преправящ се на светъл ангел (какъвто е бил преди своето

падение). Той е „**лукав**” – хитър, коварен, подъл, двуличен, злорад, измамлив, притворен, завистлив, ехиден и низък. Наричан е още „**княз на този свят**” (Иоан. 12:31) – т.е. имащ власт над световните царства и начина на управлението им. Наричан е още „**изкусител**”, „**баща на лъжата**” и „**клеветник**”, който клевети Бог пред човеците, а и човеците пред Бога. Това, което научаваме за него е, че той притежава изключителен интелект и сила, които му дават възможност да съставя коварни планове против Бог и човека и да ги постига. Но при всичко това той не е равен на Бога, но остава Негово творение, което самоволно е помрачило и извратило духовната си същност от добро към зло. Поуката, която можем да извлечем от библейската история е свързана най-вече с познанието на коварството на дявола, на неговите действия в света, които имат за цел преди всичко да провалят Божия план за спасение на човека. Най-упорита и последователна е борбата на дявола против тези, които следват Бога и Неговата воля, и най-вече против Синът Божий, Който се въплъти и живя между нас, за да изпълни Божията воля за спасение на човешкия род.

Първа жертва на коварните замисли на дявола след изгонването на прародителите от Едем става Каин. Той пръв пролива кръвта на друго човешко същество и става братоубиец. Авел бива убит, но истинската жертва на коварството на дявола е Каин. Двамата са братя по плът, но не и по дух, както става видно от библейския разказ. Духът на Авел е просветлен от Бога, а на Каин – помрачен от завист (Бит.4:5), което го довежда до греха на братоубийството. Каин е движен от завистта – същата онази завист, внушавана от дявола, която в рая отдели човека от Бога, сега заменя естествената братска любов с ненавист и злоба. Грехът човека към човека се явява последица от греха на прародителите към Бога. Без справедливата и милостива Божия намеса, грехът би унищожил напълно човешкия род още в неговото начало, но виждаме как Бог се намесва и ограничава злото, предодвратява отмъщението и дава утеха на страдащите. Св. Николай Велимирович (Сръбски) обобщава накратко поуките от това начало на междучовешкото кръвопролитие: **„Съществува един неотменим закон на греха. Войната между човек и човека е последица от войната на човека против Бога. Войната на родителите против Бога продължават синовете с война един срещу друг. Милостта на Бога смекчава закона на греха и така прави възможно да се продължи човешкия род на земята”**.

Както дяволът действа чрез земните князе против Бога и Неговите избраници, така и Бог действа срещу него чрез Своите избраници. В книга Битие гл.14 виждаме, че патриарх Авраам отказва да вземе полагащата му се военна плячка от битката, защото счита себе си за пратеник на правдата и счита за своя награда само това, че е извоювал победа на правдата (св. Николай Сръбски).

Много са примерите от Стария Завет за войни, които постигат Божия народ поради греховете му. Така например ропота на евреите и съмнението им в Бога при Хорив, когато поискали да убият Моисей с камъни, защото ги е извел от Египет и ги отвел в пустинна земя без вода (Изх. 17:4), не останали ненаказани. Амаликитци въстават против богоизбрания народ с голяма и въоръжена сила. Тази война е необикновена по начина си на протичане – в нея воюва помощникът на Моисей - Иисус Навин, когото той изпраща да се сражава, а самият той вдига ръце за молитва. В тази война побеждава не този, който се сражава, а този, който възлага надеждата си в Бога и се моли. В края на тази битка Моисей издига жертвеник на Бога и го нарича с името „Йехова ниси“, т.е. „Господ е мое знаме“. Именно под Божето знаме Авраам воюва и побеждава петима царе и то не с войници, а с прости овчари, а Моисей побеждава Амалик и войските му – по-силни, по-добре въоръжени и по-многобройни. Без Бога, оставен само на физическата си сила, Израил бива побеждаван, но с Бога и молитвите на Моисей – надвива по-силния противник. И от тези няколко примера св. Николай Сръбски прави важни изводи: **„Онези, които воюват за плячка, могат, по Божие допущение, в началото да успяват. Грабителите и насилниците във война успяват не поради своята сила, а поради греховете на онзи народ, който нападат. Божиите праведници, подобно на Авраам и Моисей, побеждават врага, когато под Божието знаме, воюват за правдата – за защита на по-слабите и нападнатите“**.

Във Второз.23:9 се дава следния съвет – **„Кога отиваш на бой против враговете си, пази се от всичко лошо“**. Целта е да се ограничи злото, което съпътства всяка една война. В същността си войната на Израил е Божия война, а Бог е искал да направи Израил светилник между всички останали народи, затова и го наказва много сурово за греховете му. Грехът се оказва главното препятствие на Израил по пътя към Обетованата земя. Бързо и безпрепятствено с Божия помощ той би го преминал, ако сам не поставяше препятствия по пътя си. Нито фараонът, нито амаликитци, нито кой да е от другите езически народи между Египет и Иерусалим биха могли да спрат народа, който е воден от Самия

Бог - никой, освен греха. От библейската история виждаме, че само греховете на Израил са го задържали, спирали, връщали назад и хвърляли в сериозни опасности. Неверието и роптаенето против Бога предизвикват болести, смърт, лутане и скитане в пустинята цели 40 години. Когато народът идвал на себе си, покаявал се и се очиствал от греха, той безпрепятствено се предвиждал напред, лесно преодолявал препятствията и народите, които се препречвали на пътя му. Така например като поискал да премине през земите на аморейския цар, Моисей пратил свой вестител с молба: **„Позволи ми да мина през твоята земя (ще вървим по пътя); няма да се отбиваме в нивя и лозя, няма да пием вода от (твоите) кладенци, а ще вървим по царския път, докле изминем пределите ти”** (Числ. 21:22). Молбата му не била удовлетворена и Израил бил нападен от аморейци и ги разбил. Такава била съдбата и на Ога, васанския цар. В резултат на тези победи съседните народи били обзети от ужас и страх когато израилтяните достигнали техните земи - особено моавци и мадиамци. Вероятно те биха преминали от там безпрепятствено, ако не се бяха поддали на греха на прелюбодеянието и не бяха блудствали с дъщерите на Моав (Числ.25:1), което довело и до извършване на духовно блудство - Израил забравя своя Бог, своята мисия и се поддава на идолопоклонство, което по-късно пророците осъждат по различни поводи. Справедливостта изисква справедливо наказание. Вероятно целият народ на Израил би бил изтребен, ако не се бяха Моисей и Финеес – внукът на Аарон, с тяхната праведна ревност по Бога. Огорчен от беззаконието, Финеес сурово наказва провинилите се, а Моисей нарежда да бъдат обесени всички началници, предвождали народа в това разпътство. Това наказание се оказало спасително – народът дошъл на себе си и се покаял. По този повод св. Николай Сръбски отбелязва: **„Заедно с телесното блудство върви и духовното блудство - отпадането от Бога и увличането от лъжливи богове. Блудството във всичките му форми води до загуба във войната”**. Същото се отнася и до грабежа във време на война, като това може да се подкрепи с примери от Свещеното Писание (вж. Ис.Нав.гл.7). Поуката от това е, че когато воюва с някаква божествена мисия, народът не трябва да потъпква Божия закон нито в една негова заповед. Ако дори един единствен войник извърши грях пред Бога – с грабеж, блудство, оскверняване на светиня или нещо друго, той поставя пречка за военния успех на цялата войска. Св. Николай Сръбски съвсем справедливо казва: **„Когато един народ отпадне от Бога - Единия, Живия, той става мъртъв народ. Неговото битие се люшка в тоя свят като сянка, като несъборен храст, прерязан до корен. Тогава**

само да дойде земетръс или потоп, или мор, или война... ще се събори прерязаното дърво, ще зарови мъртъвците. Защото да отпаднеш от Бога, ще рече да започнеш война с Него, да потъпчеш целия Му закон". По тази причина содомци и гоморци са заличени от земното лице без остатък, а в по-късно време подобна съдбата постига и Помпей, заличавайки го от земното лице с огън и пепел. Такива трябвала да бъде участта и на седемте народи, с които воювал Израил: хетейци, гергесейци, аморейци, хананейци, ферезейци, евейци и иевусейци – отпаднали от Бога, идолопоклонници, изпаднали в крайна безнравственост. По Божия повеля те трябвало да бъдат изстребени от израилтяните, когато влязат в Обещаната земя – **„Когато Господ, Бог твой, те въведе в земята, където отиваш, за да я завладееш, и изгони отпреде ти многобройните народи: хетейци, гергесейци, аморейци, хананейци, ферезейци, евейци и иевусейци, - седем народа, които са по-многобройни и по-силни от тебе, и ти ги предаде Господ, Бог твой, и ти ги разбиеш, - тогава предай ги на заклятие, не влизай с тях в съюз и ги не щади, не се сродявай с тях: дъщеря си не давай на сина му, и дъщеря му не взимай за сина си; защото те ще отвърнат синовете ти от Мене, за да служат на други богове, и тогава ще се разпали върху вас гневът на Господа, и Той скоро ще те изстреби. Но постъпете с тях тъй: жертвениците им разрушете, стълбовете им разбийте и дъбравите им изсечете и истуканите (на боговете) им с огън изгорете; защото ти си свет народ на Господа, твоя Бог; тебе избра Господ, Бог твой, за да бъдеш негов собствен народ измежду всички народи, които са на земята”** (Второз.7:1-6). В този текст св. Николай Сръбски не вижда жестокост или жажда за проливане на кръв от страна на Бога, а единствено желанието Му да възтържествува светостта и правдата: **„Нито немилост от Бога има, нито заблуда на Моисей. Ония, които стотици години са тъпкали името на своя Създател, погазвали са закона Му и са воювали против Него, нима не са заслужили смърт, и то смърт вечна? ... Кой може да оспори правото на градинаря да премахне от градината си вехнещо дърво и да посади друго, по-хубаво и по-здро? И кой може да проследи дълбочината на Божия промисъл? Тук две неща са несъмнени: първо, че ония народи отдавна са заслужили гибел поради своята развала, и второ, че Господ в тоя случай е искал да изпита вярата и послушанието на израилския народ така, както някога изпитвал Авраама, като му заповядал да пренесе в жертва едничкия си син. В това изпитание израилтяните**

понякога показвали Авраамовата вяра и послушание спрямо своя Господ, а по-често падали при тоя изпит, обладани от своето необуздано лакомство и похотливост, приемали вярата на Божиите противници и заставали на техния фронт срещу Бога. За това те трябвало да понесат много наказания от Бога, да търпят военни поражения и да отлагат изпълнението на своята мисия”.

След смъртта на Моисей начело на богоизбрания народ застанал Иисус Навин, който изпълнил Божиите завети и бил наставляван от Бога така: **„Не се отклонявай от закона ни на дясно, ни на ляво.... Да се не отделя от устата ти тая книга на закона; но се поучавай от нея дено и ноще, за да изпълняваш точно всичко, написано в нея: тогава ти ще имаш сполука в пътищата си и ще постъпваш благоразумно. Бъди твърд и храбър, не се страхувай, защото Господ, Бог твой, е с тебе навред, където и да идеш”** (Иис. Нав. 1:7-9).

Ето и думите на св. Николай Сръбски по повод съдбата на седемте народи, покорени от израилтяните: **„Нито един народ не може да греши против Божия закон и да живее в мир. Грехът е агент на войната и колкото и един грешен народ да се показва миролюбив, войната трябва да дойде върху него. За наказанията на един богоотстъпен и богоборен народ Бог си служи понякога с твърде далечни народи. Така за наказание на ханаанските езичници от Египет са доведени израилтяните, по-късно за наказание на европейците са доведени от далече Атила и Чингиз хан, за наказание на испанците – сарацините, а за балканските народи – турците”.**

Използвана литература:

Св. Николай Велемирович (Сръбски) - „Войната в светлината на Библията”